

Vennesla kommune

Klokkerstua barnehage

ÅRSPLAN TIL FORESATTE I KLOKKERSTUA KULTUR- OG SØNDAGSBAKKEN BARNEHAGE

2026 - 2027

Introduksjon

I de kommunale barnehagene er årsplanen et dynamisk, digitalt dokument som brukes jevnlig og der personalet gjør refleksjoner og skriver inn dokumentasjon gjennom året. Den inneholder månedlige oppgaver og gjøremålslistor for personalet, og gir en oversikt for å sikre en god og kvalitetsorientert pedagogisk drift. Årsplanen er først og fremst et arbeidsverktøy for personalet. Ønsker du tilgang til fullversjonen, kan du ta direkte kontakt med barnehagen.

HVA SIER RAMMEPLANEN?

«Barnehagen skal utarbeide en årsplan. I tillegg skal det utarbeides planer for kortere og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov.»

Dette gjør barnehagen gjennom månedsplanene som publiseres gjennom året. Disse beskriver hvordan den enkelte avdeling arbeider med de ulike fagområdene, samtidig som de gir et blikk på hva planene er fremover. Månedsplanen publiseres i appen.

«Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold og barnehageeierens lokale tilpasninger til pedagogisk praksis.»

På bakgrunn av å være en kommunal barnehage, er det Vennesla kommune som er vår barnehageeier, med kommunalsjef for oppvekst og inkludering Marianne Wegge som eier av alle de kommunale barnehagene. Enhetsleder Mette Andreassen er kontaktleddet for foresatte, og fungerende eier i Barnestua. Den daglige kontakten skjer på den enkelte avdeling. Det er barnehageeier som utformer satsingsområdene for de kommunale barnehagene i Vennesla.

Årsplanen er utarbeidet av barnehagen, og presenteres for samarbeidsutvalget. Den bygger på innholdet definert av Regjeringen gjennom rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver. Det gir oss noen forpliktelser og rammer for hvordan en barnehage skal driftes, og kan sammenliknes med hvordan skolene må forholde seg til læreplaner på hvordan de utformer skolehverdagen. Rammeplanen finner du [her](#)

Barns medvirkning

Rammeplanen sier at: I barnehagen skal alle barn kunne erfare og være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne. Inkludering handler om forholdet mellom mennesket og fellesskapet, mellom barnet og fellesskapet.

Vi jobber etter 3 felles mål for å fremme et inkluderende læringsmiljø:

1. Barnehagen har et inkluderende læringsmiljø som fremmer opplevd tilhørighet, trygghet, trivsel og læring.
2. Læringsmiljø i barnehage er under kontinuerlig utvikling til fordel for barn og unges sosiale og faglige læringsutbytte.
3. Redusere omfang av krenkende atferd, mobbing og segregerende tiltak.

Vi arbeider med inkludering i og gjennom lek og med å skape gode relasjoner og samspillsmønstre. **Barnehagene har barnet i fokus, og det skal være et godt sted å være for alle barn.**

For å være gode voksne i møte med barna arbeider personalet kontinuerlig med kompetanseheving og refleksjon i forhold til kommunikasjon og relasjon (MMA). I alt arbeid som handler om kommunikasjon og samspill, er alltid relasjonen den voksnes ansvar.

Barna skal møte autoritative voksne, et begrep som kan omsettes til å være varm og grensesettende. Barna skal møte voksne som har det varme, interesserte blikket og som samtidig har forventninger til barnet. Voksne som er bevisste på sitt ansvar i relasjonen til barna og som er pådrivere i og skapere av et trygt og godt barnehagemiljø. Arbeidet med relasjonsbygging og kommunikasjon handler om å bevisstgjøre barnas sosiale kompetanse, om hva som må til for å være en god venn.

"Jeg skal være meg, men gi plass til andre slik at de blir seg"

Formål og verdigrunnlag

Barnets beste skal alltid være i hovedfokus. Vårt mål er at barnet skal kjenne seg som et betydningsfullt medlem i barnegruppen. Vi skal se det unike i hvert barn, og barn skal bli sett for den de er. I vår barnehage har vi barnet i fokus ved all planlegging, og vi har en helhetlig tilnærming til barnets utvikling.

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset det enkelte barn og barnegruppa. Vi skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse. Dette stiller store krav til oss i personalet, både i planlegging, gjennomføring og vurdering av det pedagogiske innholdet i barnehagen.

Årsplanen skal være et arbeidsdokument for personalet i barnehagen, og skal brukes for å sikre kontinuitet og progresjon. En viktig del av arbeidet vårt er å vurdere og reflektere. Hver måned i årshjulet vil derfor inneholde refleksjonsspørsmål som personalet skal bruke i sitt vurderingsarbeid. På denne måten ønsker vi å sikre at alle barna får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Pedagogisk virksomhet

Innhold

Barnehagen som pedagogisk virksomhet handler om hvordan barnehagen synliggjør, tilrettelegger og gjennomfører barnehagens formål og innhold: Omsorg, lek, danning, læring, vennskap og felleskap og kommunikasjon og språk.

Dagens barn vokser opp i en tid som preges av mer uvisshet enn tidligere om hva fremtiden vil kreve av kunnskaper og ferdigheter. For å veilede og hjelpe barn til å bli den beste utgaven av seg selv inn i fremtiden ønsker vi at barnehagens pedagogiske virke tar utgangspunkt i et dannelsesperspektiv, og Wolfgang Klafki sin definisjon av danning som er beskrivende for vår didaktikk, planlegging og gjennomføring av planer: *"Danning er en prosess hvor individet – ved hjelp av egen og andres innsats og påvirkninger – kontinuerlig utvikler evnen til å tenke kritisk, løse problemer, reflektere, kjenne alternativer, til å bidra med deltakelse og skape relasjoner til andre, til å bidra med respekt, ydmykhet og likeverd, til å agere med forpliktelse, ansvar og autoritet, til å forholde seg medvirkende, medskapende og demokratisk og til å være seg bevisst sitt forhold til natur og kultur"* (Wolfgang Klafki).

Læringssyn

Vi jobber for at personalet i barnehagen samles på en felles pedagogisk plattform hvor holdninger, verdier, menneskesyn og syn på barn og barndom defineres og skal gjenspeiles i vår pedagogiske praksis. For oss er lyttende pedagogikk en arbeidsmåte som tar barnet som subjekt på alvor. Det viktig at vi som profesjonsutøvere tar utgangspunkt i barna selv. Vår holdning til barn, barndom og læring skal komme tydelig til syne gjennom våre arbeidsmetoder. Lek, glede og humor skal være en viktig del av vår barnehagehverdag.

Barnesyn

Alle barn er kompetente, med nysgjerrighet, evne og vilje og lyst til og utforske og lære. Barnet konstruerer sin forståelse av verden i samspill med omgivelsene. Barn lærer gjennom kroppen, alle sanser og ved å delta. Utforskning og lek er en sentral vei til læring.

Barns medvirkning

Barn har rett til medvirkning i egne lære- og væreporsesser. Dette ivaretar vi ved å bruke prosjekt som metode. Barnas intensjoner skal fortolkes slik at de får betydning for de valg personalet tar.

Progresjon

Personalet må tilrettelegge for fordypning og forståelse slik at barnet oppdager nye sammenhenger og skaper teorier om verden rundt seg. Vårt mål er at barna skal bli glad i å erobre nye ferdigheter, tanker og teorier.

Danning

Personalet skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal personalet bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.

Lek

Leken har en egenverdi for barn som vi skal anerkjenne. Leken stimulerer språklig, sosial, motorisk og kulturell utvikling.

Den som leker som liten, får en rikdom inni seg som man kan øse av hele livet (Astrid Lindgren).

I barnehagen har vi et helhetlig læringssyn der hverdagsliv, lek, omsorg og læring går hånd i hånd. Forutsetningen for at barn skal kunne leke og lære er at de er trygge og har gode relasjoner til andre barn og til personalet på sin avdeling. Derfor skal de første to månedene på høsten ha et hovedfokus på dette. Barna skal bli kjent med både voksne og barn på sin avdeling. De skal bli kjent med barnehagen, rommene, menneskene, rutinene. Personalet skal også bli kjent med barna. Hvem er de? Hvilke interesser og forutsetninger har de? Aktivitetene som gjennomføres i denne perioden skal ha som målsetning å skape trygghet og bygge gode relasjoner. Lykkes vi med det, har vi et godt grunnlag for videre utforskning, lek og læring.

Prosjektarbeid

Den voksne skal møte barna der de er, i deres uttrykk. Derfor må pedagogen «ta et skritt tilbake» og gå på oppdagelsesferd i barnas kultur og livsverden (Kjær A. 2016).

Den voksnes blikk for barna blir viktig for å fange opp og oppdage hva som opptar og interesserer barna. Fremdriften i prosjektene blir til i en veksling mellom barnets spor og den voksnes blikk for barnet. Barn lærer best ved selv være aktive, nysgjerrige og forskende i et stimulerende miljø. Barn

lærer av og blir inspirert av hverandre gjennom lek og ulike aktiviteter. Prosessen underveis er viktigst. Klarer vi skape gode prosjekter og lekemiljøer for barn, hever vi kvaliteten og mulighetene for alle barn. Det er en arbeidsmetode som krever voksne som respekterer og anerkjenner barns måter å møte og erfare verden på.

Den voksne er rettleider og inspirator, igangsetter og ansvarlig. Et prosjektarbeid har aldri til hensikt å reprodusere kunnskap, men skal gi rom for barnas egne fremgangsmåter, erfaringer, teoridannelser og erkjennelser. I vår barnehage skal magi og fantasi prege hverdagen. Leken kommer først. Uten fantasi, lek og fabulering vil det ikke bli funnet opp noe nytt eller tenkt ut nye løsninger på problemer. Derfor er kreativitet og prosjekter innenfor lek og skapende arbeid så viktig i barnehagen. Vi har tro på at barna kan og vil. Ved å bli sett og lyttet til, utvikler de selvstendighet, kreativitet og gode relasjoner til andre. Målet er at prosjektene og leken barna er med på skal gi økt kunnskap og erfaring i det de gjør, samtidig som de lærer mer om seg selv og samarbeid med andre.

Dokumentasjon av prosessen, evaluering og blikket for barna underveis, blir så veien til videre arbeid. Utforske sammen. Barna skal utvikle en tro på seg selv og mot til å møte det ukjente. Samtidig må man utvise respekt og ta hensyn til andre i arbeidet og utforskningen. Fantasien skal få fritt utløp og vi kan drømme om det uopnåelige. Vi fordyper oss i det som opptar barna mest.

Det barna/personalet jobber med skal være synlig, tilgjengelig og ligge fremme. Prosjektarbeid er en metode som skaper nærvær og fordykning med barna, aktiv deltagelse i fellesskapet samt at det ivaretar barnas rett til medvirkning. Prosjektet kan starte direkte ut fra barna selv, eller fra den voksnes blikk på hva barnegruppa er opptatt av eller har behov for. Det er hentet fra barnas nærmeste virkelighet og det som setter svingninger i barnas sinn. Et prosjekt kan handle om alt fra insekter, sko, området man bor i, et materiale, ei bok, et bilde, musikk, en kunstner, et eventyr, troll, datamaskin, venner, verdensrommet, familien og mye mer.

Dokumentasjon, vurdering og progresjon

Dokumentasjon, vurdering og progresjon:

Alle barna i barnehagen skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Vi sikrer progresjon gjennom at barna får utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og

ferdigheter. Vi bruker prosjektarbeid for å sikre dette. En sentral del er å sikre barnas medvirkning og at vi faktisk klarer å møte barna der de er og gi dem akkurat passe utfordringer. Dette er en arbeidsmåte som skal gi barn en mulighet til å delta i barnehagens planleggings og vurderingsarbeid. Fokuset skal være på barnets egne strategier for læring og hensikten er å la barna komme til med sin stemme. Vi observerer lek, samspill, samtaler, kroppsspråk og dokumenterer gjennom for eksempel film, bilder, praksisfortellinger, ulike observasjonsverktøy referater fra barnesamtaler/møter og samtaler med foreldre. Dette gir oss et felles grunnlag å reflektere og vurdere på. Dette gjør vi i personalet, men også sammen med barna. På bakgrunn av disse refleksjonene tar vi valg for videre arbeid. Barnas trivsel og utvikling i barnehagen er målet for alt kvalitetsarbeid i barnehagen.

Hvordan sikrer du dokumentasjon for foresatte:

- Avdelingene legger ut dagboksnotater med bilder og beskjerer på appen, det kan handle om prosjekt, turer, aktiviteter og hverdagslivet hos oss.
- Planer for kommende måned/er og evaluering av måneden/e som har vært legges ut på appen under beskjerer. Det vil her informeres om hva som har vært fokus og hva som vil bli fokus videre.
- Hver avdeling foretar jevnlig evalueringer. De vurderer da om praksis på avdelingen har vært i tråd med rammeplan, årsplanen og satsingsområder. Foreldresamtaler og foreldrenes vurderinger (foreldresamtaler og foreldreundersøkelsen) skal også være et viktig grunnlag for evalueringen.
- Kunstverk, bilder og annet som barna skaper blir også dokumentert på avdelingen og i egne utstillinger.

Satsingsområder

Handlekraftige voksne – trygge barn

Vennesla og Iveland ønsket å inngå et samarbeid med RVT Sør, som en del av sin handlingsplan mot vold i nære relasjoner (Handlekraftige voksne - trygge barn). RVT Sør bidro med kompetanseutviklingsprogrammet

MenneskeMøteAkademiet (MMA). MMA er et rammeverk for implementering av kunnskapsbasert praksis. Sentralt i programmet er utviklings- og traumeperspektivet, fordi livsbetingelser og stress påvirker utvikling og fungering.

Programmet baserer seg på en erkjennelse av at kompetanseutvikling, læring og kvalitetsutvikling best skapes i dialog. Programmets innhold blir derfor utformet i samarbeid mellom RVT Sør, Vennesla og Iveland kommuner.

MenneskeMøteAkademiet er RVT Sørs primære tjenestestøtte. MMA jobber for å sette utviklings- og traumebevisst kunnskap ut i praksis gjennom å fokusere på organisasjonens kultur og verdiforankring, til beste for barn, unge og voksne. Det skal bidra til å utvikle fagfolk som er nysgjerrige på egen praksis, som evner å tenke langsomt, og som tør å være

sårbare sammen med sine kollegaer. Vi legger vekt på at den voksne må kjenne seg selv, og arbeider mot å ha fokus på en positiv oppmerksomhet mot den andre.

Programmet skal bidra til:

- økt bevissthet om egne og arbeidsplassens verdier og holdninger i møte med både barn, omsorgspersoner og kollegaer
- fornyet kunnskap om barns utvikling og hvordan utvikling påvirkes av samspill og omsorgskvalitet.
- å reflektere over og arbeide med egen kompetanse, ressurser, sensitivitet, språk og ansvarlighet, både for egen del og som del av en større organisasjon.
- økt handlingskompetanse som bidrar til gode «menneskemøter» mellom barnet og den voksne, og også de voksne imellom.

Programmet består av seks utviklingsområder som barnehagen skal jobbe med, og er følgende:

- *Relasjon og tilhørighet:* Å bygge relasjon og skape tilhørighet.
- *Regulering og mestring:* Å bidra til god utvikling med fokus på mestring og følelsesregulering.
- *Språk og forståelse:* Å bevisstgjøre hvordan ord påvirker forståelse, holdninger og handlinger.
- *Trygghet:* Å bistå barn og unge med å bygge trygghet.
- *Samarbeid:* Å samarbeide og samhandle for barns beste

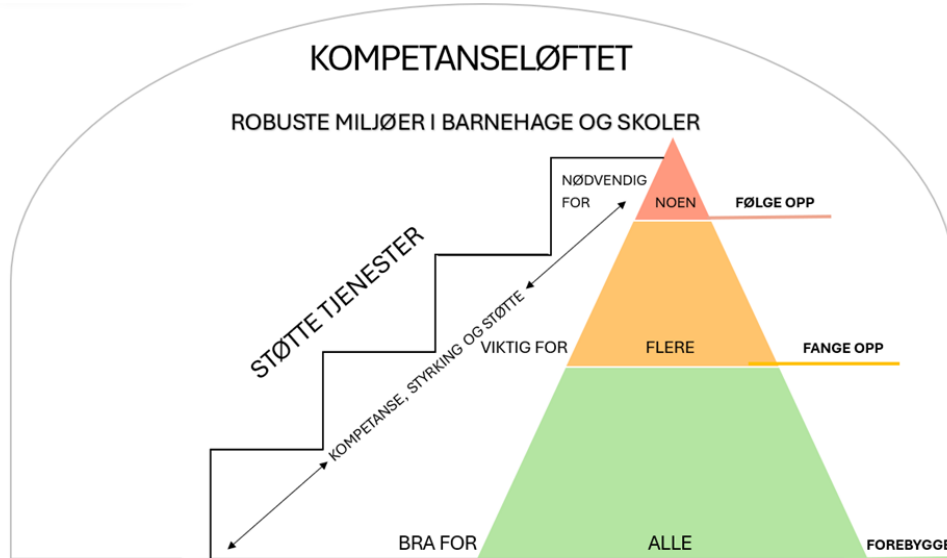
For mer informasjon om det enkelte utviklingsområde, samt aktuelle e-læringsverktøy, [trykk her](#).

Barnehagens fokus knyttet til MMA:

Klokkerstua kultur- og søndagsbakkenbarnehage har over tid arbeidet med alle 6 utviklingsområder- Kunnskapen er integrert og vi mener det er viktig å vedlikeholde kunnskapen i vårt videre arbeid. Nye ansatte skal gjennomgå nettkurset som ligger i ressursbanken.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis

Kompetanseløftet er et tiltak for ledere og ansatte i barnehager, skoler og PP-tjenesten, og skal bidra til at den spesialpedagogiske hjelpen er tett på de barna som har behov for det. Målet er at alle barn og unge opplever et godt tilpasset og inkluderende tilbud i barnehage og skole.

Ansatte i barnehager og skoler trenger kompetanse til å forebygge utenforskap, fange opp utfordringer og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert de som har behov for særskilt tilrettelegging. PP-tjenesten er en viktig del av laget rundt barna og elevene og skal bidra til at barna og elevene får den hjelpen de trenger, når de trenger den. Det er et mål at PP-tjenesten skal være mer til stede i barnehager og skoler, slik at de i større grad kan bidra til å forebygge vansker og tilpasse tilbudene til mangfoldet i barne- og elevgruppen.

Gjennom kompetanseløftet skal kompetansen til de ansatte i PP-tjenesten og det øvrige laget rundt barna og elevene styrkes, slik at de samlet kan bidra til et inkluderende, likeverdig og tilpasset tilbud for alle.

Si det!

introduksjon

Si det! Er en undervisningspakke utviklet av enhet for barn og familie i Vennesla kommune, der vi gjennom samlinger og samtaler skal hjelpe barna å utvikle et bevisst forhold til egne og andres grenser, og det å bestemme over egen kropp. Gjennom samlinger og samtaler blir barna kjent med dukkene Mikkel, Mina, Adrian og Ariana. Ved mistanke om omsorgssvikt skal foreldre kontaktes, så lenge det ikke er mistanke om vold eller seksuelle overgrep. Opplegget bygger også på handlingsplanen for et trygt og godt barnehagemiljø.

HOVEDMÅLSETNINGER

- Å styrke **barnehageansattes** kompetanse på å kommunisere med barn om utfordringer og vanskelige hjemmeforhold, som for eksempel rusmisbruk, psykiske lidelser, krangling og konflikt.
- Å styrke barnehageansattes kompetanse til å informere og være i dialog med **foreldre** om «SI DET!», samt møte foreldres spørsmål, kommentarer og eventuelle motstand/kritikk.
- Å styrke **barnas** begrepsapparat om familiers livssituasjon, samspill og utfordringer, samt gi dem forståelse og konkret informasjon om hvordan og hvem de kan si fra til/få hjelp fra.
- Å styrke mulighetene for **avdekking** av destruktive/skadelig familieforhold, foreldrekonflikter og omsorgssvikt.
- Å **forebygge** fremtidige psykisk uhelse ved å gi barna muligheter til å fortelle og snakke om temaene som gjør at de kan beskyttes, hjelpes og føle at de ikke er alene med de vanskelige opplevelsene, tankene og følelsene.

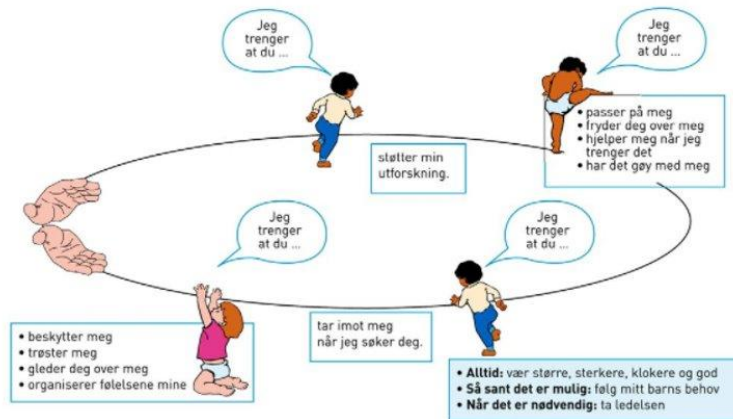
Målsettingene skal nås gjennom et samtaleverktøy som gir barna innsikt i, og begreper for:

- forskjellen på ulike typer familiesamspill og foreldrefungering, Dette inkluderer normalisering av åpenhet om problemer og hva som kan oppleves skremmende og uforståelig for barn
- forskjellen på gode og vonde erfaringer, gode og vonde hemmeligheter.
- hva de skal gjøre og hvem de skal henvende seg til hvis de opplever noe som de ikke liker, ikke forstår eller synes er vondt, ekkelt eller rart.

COS – Circle of security Trygghetssirkelen

Foreldre med fokus på barnets behov

COS P er et foreldreveiledningskurs som har som mål å gi foresatte og andre omsorgsgivere bedre forståelse av hvilke behov barn har, hvilke signaler de gir, og hva de kan gjøre for å møte disse behovene bedre. På kurset får man veiledning om:

- Hvordan man kan håndtere barnas følelser
- Forstå barnas atferd og hvordan man kan hjelpe barna med å regulere seg
- Styrker selvfølelsen
- Bevarer en trygg tilknytning mellom foresatt/omsorgsgiver og barnet

I Vennesla har pedagoger i alle barnehagene fått opplæring i hvordan man kan gjennomføre COS kurs. Alle foresatte til barn som fyller 3 år deltar på kurs i sin barnehage, og kurskveldene strekker seg over 8 kvelder. Målet er å gi barna en trygg oppvekst.

I barnehagene våre er følgende ansatte sertifiserte kursholdere:

- Kristin Vasvik Håland
- Monika G Klungland
- Heidi Hobbesland
- Kåre Andersen
- Herman Instefjord
- Karoline Alexandersen

Temaer man går gjennom på kurskveldene er:

- Barnas behov rundt Trygghetssirkelen
- Å "være sammen med" på sirkelen
- Veien til trygghet
- Utforsking av det vi strever med
- Brudd og reparasjon i relasjoner

Barnehagens satsingsområder:

LEK i barnehagen

Målet med satsingen er å bygge opp under kollektiv kompetanseutvikling i barnehagen, og bidra til at vi som jobber i barnehage kan øke kompetansen vår i arbeidet med lek i barnehagen.

Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling (RP).

Satsningsområde Klokkerstua avdeling Søndagsbakken- Lek som grunnlag for inkludering, mestring og sosial utvikling

I vår avdeling skal leken ha en sentral plass som arena for barns utvikling, læring og trivsel. Gjennom et bevisst arbeid med lekekompetanse og sosial kompetanse, ønsker vi å skape et inkluderende lekemiljø der alle barn opplever tilhørighet og deltakelse.

God lek følger ikke naturlig av at barn får være sammen. Barns lek kan inneholde både gleder og sorger, samhold og ekskludering, forhandlinger og maktkamper. Med andre ord: Leken er barnets kilde til livslang læring, på godt og vondt. Leken er barnets egen dannelsesreiser. For å lykkes i å skape et inkluderende og lekende fellesskap må det arbeides systematisk og over tid med å utvikle en pedagogisk praksis som setter leken i sentrum (Kari Pape, Jakten på den gode barndom s. 149).

Mål

- Barna skal få øve på ulike typer lek for å utvikle sin **lekekompetanse**
- Barna skal oppleve å styrke sin **sosiale kompetanse** gjennom samspill med andre
- Alle barn skal oppleve å være en del av et inkluderende **lekefellesskap**

Fokusområder

1. Lekekompetanse

Vi legger til rette for at barna utvikler ferdigheter i å:

- ta initiativ til lek og invitere andre med
- forstå lekens regler og struktur
- bruke fantasi og kreativitet i rollelek
- mestre turtaking og samarbeid

Personalet skal være aktive støttespillere som observerer, veileder, inspirerer og deltar i lek.

2. Sosial kompetanse

Gjennom lek og hverdagsaktiviteter skal barna få erfaring med:

- empati og omsorg for andre
- kommunikasjon og konflikthåndtering
- samarbeid og fellesskapsfølelse

Vi jobber bevisst med å sette ord på følelser og handlinger, og støtter barna i å bygge gode relasjoner.

3. Inkluderende lekemiljø

Vi utvikler lekemiljøer som inviterer til deltakelse for alle barn, blant annet gjennom:

- **rollelek** som spiller på barnas interesser og tar opp temaet vi arbeider med
- **regelleker** som fremmer forståelse for struktur og samarbeid
- **tumlelek og sansелеk** for de yngste barna hvor kropp og sanser er selve inngangen til læring
- **sangleker** som skaper fellesskap og glede
- **herjelek og bevegelseslek** som skaper spenning og rom for å øve på regulering og kjenne på egne grenser

Miljøet skal være variert, tilgjengelig og tilpasset barnas interesser og behov, slik at alle får mulighet til å delta ut fra egne forutsetninger.

Arbeidsmåter

- Tilstedeværende og engasjerte voksne i lek
- Bevisst bruk av smågrupper for å styrke inkludering
- Tilrettelegging av inspirerende lekesoner
- Refleksjon i personalgruppen rundt egen praksis

I Klokkerstua avdeling Søndagsbakken har vi et leketeam bestående av to ansatte. Dette er for å sikre at det gode lekemiljøet får plass og blir prioritert. De har møtepunkter for å diskutere lekegrupper, jevnlig lage nye lekemiljø inne og ute, og ansvar for kompetanseheving blant ansatte.

FINN FANTASI

FINN FANTASI OG DU FINNER MEG

FANTASI

DER DU FØRST HAR FUNNET

GJØR FANTASI OG DU FANTASERER MER

FANTASIFULLT

NÅR DU FØRST HAR BEGYNT

Terje Melaas

Evaluering knyttet til satsningsområde

Vi vurderer arbeidet gjennom observasjon av barns deltakelse i lek, trivsel og samspill, lager oppfølgingsplaner, deler praksisfortellinger, samt refleksjon og kompetanseheving på møter. Vi dokumenterer ved bilder, planer og inviterer barna med i evaluering av lekemiljøet.

Viktigst:

- **Byr vi på oss selv som lekende voksne?**
- **Tar vi den spontane leken på alvor uten å sette begrensninger og føringer?**
- **Støtter vi barna i lek og fanger vi opp barn som faller utenfor?**

Småbarns LEK, Sammen rundt bordet

De yngste barnas lek er særegen og derfor har vi rettet et særlig fokus mot kompetanseheving rundt de yngste barna i barnehagen. Det viktigste vi i barnehagen kan gjøre for å bidra til en god barndom, fylt med gode lekeopplevelser er å ta barn og barns lek på alvor. Det gjør vi gjennom å ha leken som vårt satsingsområde, med jevnlig veiledninger av personalet, lese nyere forskning og bruk av CLASS som kvalitetssjekk av arbeidet vårt.

Det er bare i lek at barn- eller voksne- er i stand til å være kreative og å bruke hele sin personlighet, og det er når vi er kreative at vi oppdager hvem vi er (Winnicott, 1971).

Sammen rundt bordet er et prosjekt som ledes av forskere fra universitetet i Agder, hvor formålet er å fremme godt samspill under måltidene i barnehagen. Alle ansatte på småbarns og kjøkkenansatte er deltagere i prosjektet som vil foregå fra juni 2026 og utover høsten 2026.

Lek og drama

Klokkerstua kulturbarnehage har utviklet et eget LEKE univers, som bygger på historien til barnehagen. Her vil barna møte:

Rampungen:

Hovedkarakteren i eget univers. Han har bodd i barnehagens vegger helt siden det var et barnehjem, for over hundre år siden. Mens de andre barna ble adoptert, ble han værende igjen, noe som har skapt en sårhet og usikkerhet hos han selv. Derfor ramper han mye for å få oppmerksomhet fra andre, spesielt fra Klokkeren og Jomfruen som han ser på som sine venner/foreldrefigurer. Han har et minne om sin far, og bærer rundt på et svart-hvitt fotografi av han i innerlomma på jakka.

Rampungen er glad i fart, moro og action, og vil at noe skal skje hele tiden, tenker lite over konsekvenser av egne handlinger - men det ligger ikke noe vondt ment bak det han gjør av ramp, annet enn at det skal være gøy. Han roter seg ofte opp i situasjoner han trenger hjelp for å komme seg ut av. Rampungen viser alle følelsene med hele seg. Han er stort sett i godt humør, men kan bli både lei seg og "furten".

Jomfruen:

Uskyldig ung dame som nesten utsletter seg selv. Hun har utslettet seg selv så mye at hun nesten har blitt usynlig. Jomfruen er "limet" blant karakterene og ser på Rampungen Med omsorg. Hun er rolig og kan fremstå som litt naiv sett utenfra. Alt hun vil er at alle skal være venner og ha det bra. På mange måter kan Jomfruen minne om en gammeldags husmor, en rolle hun trives godt med. Jomfruen kommer også fra "gamledager" som klokkeren. Hun trives med å jobbe i hagen, vaske, styre og stelle for alle rundt seg. Jomfruen har noen gamle dukker som hun kler på og steller med. Dukkene er en del av det sosiale livet hennes.

Klokkeren:

Han er over hundre år, men fortsatt relativt pigg. Generelt er han en gretten type, som er veldig detaljorientert. Han synes ting skal være i et system, og trives best alene. Men han ser fortsatt behovet for å samle "gjengen i veggen", slik at de kan stå sammen ovenfor trusler utenfra. Har et hjerte for rampungen innerst inne, men vil ikke vise det (likevel tydelig for andre at han egentlig er grei). Han er som regel å finne på værelset sitt i veggen, der han sover (lenge av gangen, opptil flere år) eller lager musikk, da han har som navnet antyder jobbet som klokker i kirken i sin ungdom. Han er også opptatt av urverk, og samler på klokker.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek. Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur (Rammeplanen s. 20). Personalet skal motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer (Rammeplanen s. 52).

I Klokkerstua kultur og søndagsbakken barnehage ønsker vi lekesterke barn og lekekloke voksne. For å få til dette er det avgjørende at de voksne i barnehagen, er trygge voksne som bekrefter barnet.

Leken er barnets måte å være i verden på, det er der barnet viser frem sin personlighet. Via lek inderlig gjøres det ytre, og det indre ytterlig gjøres. Barna trekker andre med inn i sin indre styrte lek og deler sine indre scenarier med omverdenen. For å dra leken videre, må man koble seg på andres indre scenarier, man skifter synsvinkel og prøver forstå den andre.

Den barnestyrt lek er avgjørende, for det er barnas eksisteringsmåte. Både den barnestyrt (frilek) og den veiledede (voksenstyrte) lek rommer et utviklings- og læringspotensial. Vi trenger begge deler i barnehagen.

Lekeverdener er en nordisk konstruksjon av Gunilla Lindquist som rommer både barnestyrt frilek og veiledet lek. Sammen bestemmer man et leketema, planlegger leken, roller og tekst. Konstruerer et lekemiljø som blir en lekverden. I lekeverdenen leker vi sammen over tid. Leken er mer målrettet og organisert enn barnas egen styrte rollelek, samtidig som den er fri. Vår rolle er å se til at barnas lekverden og miljø er fri for stress, krenkende handlinger og utenforskap. Det må være grunnleggende trygghet for barna i gruppa, for at barna og leken skal utvikle seg. Vi må oppmuntre

alle former for lek, ut fra hva som driver barna. Vi skal utvikle et tolerant og positivt lekemiljø der barna velger hverandre.

Det er klare likheten mellom lek og teater. Barns lek modnes og endrer med alderen karakter og blir mer dramatisk og tematisk. Lekens dialog er en «kvadralog», der barnet er både skuespiller, forfatter/regissør, publikum og seg selv- alt i ett. I rolleleken lærer barna sosiale roller og å reprodusere de sosiale relasjonene. En rolle er ingen realistisk person, men en abstraksjon som inneholder ulike aspekter; dels rollens funksjoner, det vil si målrettede handlinger, dels relasjoner til andre personer, og til slutt de ulike karakteristiske egenskapene og væremåtene som hører sammen med rollen. For å kunne personifisere en rolle må en kunne handle, opptre, vise holdninger, føre en dialog og endre tonefall og stemmeleie. Leken er dramatisk. Fellesnevneren mellom lek og teater er at «vi later som om». Vi er i fiksjonen og i en annen virkelighet. Forskjellen er at det i leken ikke er tilskuere. Lekens innhold og form er derimot intuitivt valgt og bare for deltakernes glede. Barns lek må betraktes som «proto-kunst» der kimen til all moderne teaterkunst ligger. Der er likevel ikke bevisst kunstproduksjon.

Vi i Klokkerstuakultur og søndagsbakken barnehage ønsker å bli flinkere til å ta barns lek, og lekelykke på alvor. Vi skal gi respekt til barna ved at vi gir av oss selv. Alle voksne skal vite at det er viktig å være med i leken. *Barna lærer av personalets engasjement. Engasjement handler om å føle seg levende, ikke bare eksistere med de samme rutinene hver dag. Det handler om en forkunnskap og følelse som gjør at vi kan være fult tilstede i øyeblikket* (Nicholson, 1999) (Thoresen 2019 s. 42).

For å sikre at dette får fokus og prioritet, har vi dannet et eget dramaLEK-team. De møtes jevnlig, og tar ansvar for å invitere til og spille ut utforskende teater. Teamet består av både pedagoger og fagarbeidere. For å sikre lekenhet og magi blant personalet, utfordres ansatte i improvisasjonsøvelser og til å prøve ut egne karakterer eller roller på avdeling.